*Спис О. А.,**кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та історії науки і техніки
Державного університету інфраструктури та технологій*

СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПРОТЕСТАНТИЗМІ У ХХІ СТОЛІТТІ

Анотація. У статті проаналізовано різні методи і форми соціального служіння. Доведено, що соціальне служіння протестантів в Україні і через 30 років функціонування в умовах релігійної свободи лишається одним з пріоритетних видів діяльності. Масштабності і різноплановості соціальна діяльність протестантської церкви набула завдяки створенню парацерковних організацій – місій, рухів, альянсів, клубів, форумів, які засновувалися наприкінці 90-их років минулого століття. Це стало хорошою базою для формування спільнот професіоналів у конкретних напрямках, чого одна церква зробити б не змогла. Посвята, вірність людей, які були зібрані в конкретних місіях, альянсах чи рухах дала змогу набуту досвіду за 10–20 років функціонування в умовах релігійної свободи, що, безумовно, почало приносити певні результати. З'ясовано, що найпотужнішим напрямом у соціальному служінні протестантів, порівнюючи з православними і католиками, є служіння дітям-сиротам, яке здійснюється у двох напрямках. Перший – подолання дитячої безпритульності, яке полягає у всиновленні дітей та створенні дитячих будинків; другий – намагання передбачити кризове становище, в яке може потрапити дитина. Не менш важливим є реабілітаційне служіння, яке вимагає надзвичайно потужної матеріально-фінансової бази, професійної підготовки та духовної практики. Саме протестанти активно впливають на формування в українському суспільстві світогляду щодо життєвої сутності чоловіка як батька та ініціювали встановлення святкування Дня батька в Україні на державному рівні.

Виявлено, що протестанти, вирішуючи проблему знедоленості багатьох верств населення в країні, дійшли висновку, що потрібно бути не тільки щирими й старанними християнами, але й патріотами своєї країни, що відразу визначило вектор подальшого розвитку, який полягає у побудові здорового громадянського суспільства на базі християнських сімейних цінностей – активній зміні кожної сфери суспільного життя в країні та провідних соціальних інституцій: політики, мас-медіа, освіти, економіки, мистецтва. Революція Гідності наштовхнула церкви на активніший перегляд соціальної доктрини. Саме в цей період церкви стають активними в соціально-політичному житті, все глибше розуміючи свою місію в зміні суспільства і впливі на нього.

Ключові слова: соціальне служіння, протестантський рух в Україні, парацерковні організації, умови релігійної свободи, соціальні інститути.

Постановка проблеми. Майже за 30 років функціонування в умовах релігійної свободи український протестантизм заявив про себе як рух гнучкий, «творчий» та як такий, який весь час реформується. Служіння всім, хто того потребує, філантропія завжди розглядалася українськими євангельськими про-

тестантами як невід'ємний і модальний складники релігійного обов'язку. Причому навіть найменші послаблення державного тиску і заборонної практики (як-от, після революції 1905 р., після Лютневої революції 1917 р.) супроводжувалися спробами інституалізувати цю діяльність. За радянської доби служіння ближньому здійснювалося, по суті справи, підпільно, оскільки організовані форми допомоги прямо заборонялися радянським законодавством про релігійні культи і досить послідовно прісикалися. Організація системи соціального служіння стала одним із найсуттєвіших завдань пізньопротестантських союзів і спільнот після демонтажу тоталітарної системи. Саме соціальне служіння вирізняло протестантів від християн інших напрямів.

Ступінь розробки проблеми. Соціальне служіння в протестантському русі України періоду незалежності в українському релігієзнавстві досліджували В. Єленський, В. Любашенко, М. Мокієнко, М. Черенков, А. Тригуб, В. Титаренко, О. Лірник. Аналіз статей і монографій дав змогу зробити висновок, що питання соціального служіння українських протестантів не може бути вичерпаним ні на жодному еволюційному етапі протестантизму, оскільки динаміка розвитку руху, посвяченість і глибокосвідомо відповідальність протестантів за долю людей, з якими вони проживають, дають можливість випрацюванню нових форм, методів служіння та певних світоглядницьких переосмислень.

Мета статті – проаналізувати зміни в соціальному служінні українського протестантського руху в ХХІ ст., виявивши нові методи і форми розширення сфери впливу.

Актуальність статті. Від часів початку релігійної свободи в Україні протестантський рух пройшов щонайменше два соціально-політичні етапи розвитку, які зумовили трансформацію протестантської церкви. З початку 90-х років українські протестанти проходили період адаптації до нових реалій, що насамперед полягав у зміні мислення – виходу з сектантської субкультури, в яку вони були увігнані насильно і супроводжувалося такими ознаками, як страх, пасивність до певних соціальних процесів, відсторонення від політичного життя країни. Питання ідентифікації протестантів не цікавило, вони більш ревностно ставилися до ідентифікації конфесійної. Часові межі закінчення цього періоду можна назвати лише умовно і вони не є спільними для всіх церков. Перший період функціонування в умовах релігійної свободи (з початку 1990-х рр. до початку ХХІ ст.) позначився виникненням та розвитком такого феномена, як парацерковні організації, які допомогли церквам «влитися» в активне служіння суспільству на різних рівнях. Від наступного періоду він відрізняється тим, що соціальне служіння протестанти вбачали лише в допомозі людям,

які її потребують. Часто одноразова чи багаторазова допомога, яка була надана християнами-протестантами, уважність і щире зацікавлення долею кожної людини стали причиною навернення багатьох до церкви, проте проблем у суспільстві не зменшувалося: школи-інтернати не спустошувалися, самотніх матерів не стало менше, шлюби розпадалися все частіше, смертей від алко- і наркозалежностей теж не стало менше. Протестанти все більше усвідомлювали, що потрібно бути не тільки щирими й старанними християнами, але й патріотами своєї країни, що відразу визначило вектор подальшого розвитку, який полягав у активній зміні кожної сфери суспільного життя в країні. Протестанти зрозуміли, що будівництво «рідної хати» полягає не тільки в тому, щоб нагодувати, вилікувати, звільнити, допомогти, але змінити саме середовище, яке би більше максимально не породжувало шлюбні розлучення, дітей вулиці, будь-які залежності і т. ін. Для цього потрібно змінювати політичне життя країни, освітню систему, ЗМІ і т. ін., що вимагає активного впливу християн на різні суспільні інститути з метою актуалізації запровадження християнських цінностей. Тому соціальне служіння протестантського руху в Україні в другий період функціонування релігійної свободи значно розширилося. Актуальності темі соціального служіння протестантів надає дослідження того інструментарію, якими є парацерковні організації, завдяки яким протестантизм розширює сферу впливу на український соціум.

Виклад основного матеріалу. Діяльність сучасних протестантських церков в Україні, незважаючи на свою конфесійну розгалуженість, є організованою й високоактивною, особливо, що стосується виконання програм соціального служіння.

Виходячи з прагнення бути присутніми в усіх сферах суспільства, щоби допомагати кожному у вирішенні проблем на їхньому рівні, більшість протестантів готові змінювати форми свого соціального служіння настільки швидко, наскільки цього вимагає суспільство. Церковний провід, намагаючись позбутися самовдоволеності, бажає знайти оптимальну модель присутності церкви у соціальному житті суспільства. «Особиста віра нікуди не годиться, якщо вона не відбувається на соціальному рівні» [10, с. 102].

Протестанти соціальне служіння, як зазначає В. Любаченко, «розглядають як свідчення осмисленості свого земного існування, пошуків найефективніших засобів практичної реалізації християнських заповідей» [9, с. 318]. Їхня увага зосереджена на спрямованості у майбутнє, в якому релігійний чинник вплине на соціальне життя країни.

Про масштаби активності протестантських громад у контексті соціального служіння свідчать такі факти: 95% церков мають дитячі служіння, 87% – молодіжне, 43% – сімейне служіння, соціальне – 60%. Майже кожна громада із чотирьох найчисленніших конфесій сучасного українського протестантизму – адвентистської, баптистської, п'ятидесятницької та харизматичної – займається хоча б одним видом служіння. Проте соціальне служіння в протестантів є потужним завдяки саме парацерковним організаціям. Парацерковні організації – це спільнота відроджених людей, з однієї або, найчастіше, різних церков, які мають спільне бачення у реалізації певної місії і входять до однієї підзвітної організації з метою виконання певного завдання. Життєдіяльність парацерковної організації не замінює собою життєдіяльності та місії помісної церкви (наприклад, Вечера Господня у християнській організації

може бути одноразовою дією, тоді як у помісній церкві вона є невід'ємною частиною існування).

Виникнення парацерковних організацій в українському протестантизмі стало феноменом, завдяки якому «спало» гостре відчуття конфесійної належності. Протестанти, які належать до різних конфесій, співпрацюючи у певній місії, асоціації, навчальному закладі чи русі, завдяки спільному баченню все більше відчують духовне єднання і виповнення бажання Христа, щоб «усі були одно». «Єдність дає змогу досягати того рівня, який неможливо досягнути самотужки, яким би гарним те чи інше служіння не було», – йдеться на головній сторінці сайту Східноєвропейського лідерського форуму [12]. Часто місія, асоціація чи рух збирає не тільки різноконфесійних протестантів, але й професіоналів та всіх охочих з християнських церков інших напрямів, наприклад: православних і католиків та всіх тих, хто небайдужий до долі країни. Наприклад, асоціація «Новомедіа» згуртовує різноконфесійних мовників, журналістів з метою популяризації і утвердження християнських цінностей у сфері ЗМІ. 14 років організовує форуми для християнських журналістів, які є масштабними майданчиками для професійної реалізації, місцем зібрання медійної спільноти на засадах професійних стандартів і цінностей. У місії «Молодь для Христа» вже 25 років протестанти з різних церков працюють з молоддю. Відносно молодий Рух «Всі разом!», який створений протестантами, є неформальним об'єднанням громадських організацій та суспільно корисних ініціатив.

Напрями парацерковних протестантських організацій вражають своєю різноплановістю. Про різноплановість свідчать такі форми служіння: реабілітаційне, медичне – інвалідам, ВІЛ-інфікованим, тюремне, дитяче – дітям вулиці, зі шкіл-інтернатів, із малозабезпечених сімей; молоді групи ризику, служіння біженцям, капеланське. Крім цього, є ціла низка служінь, які спрямовані на попередження соціальних проблем: студентські, служіння для шкільних учителів, психологів, соціалістів. Є програми і служіння, які мають на меті залучити молодь з так званої групи ризику – ту, яка виховується у неповних чи нездорових сім'ях.

Потрібно зазначити, що досить різноплановою є діяльність і РКЦ та УГКЦ в Україні, особливо, що стосується сімейного служіння, проте, за словами Р. Кухарчука, «є сфери, де євангельські протестанти визначають тенденції. Як приклад, це всиновлення дітей» [7]. Р. Кухарчук наголошує, що це є серйозною соціальною проблемою і протестанти є інструментом вирішення цієї проблеми. «Величезна кількість сиріт перебувають або в усиновленні в християнських родинах, або під опікою християн. Також першими в історії України ВІЛ-інфікованих дітей почали всиновлювати протестанти. Це великий приклад того, продовжує Р. Кухарчук, як євангельські християни у позацерковному середовищі вирішують велику соціальну проблему» [Там само].

Взагалі піклування про обездоленіх дітей, особливо дітей-сиріт, є надзвичайною важливою ділянкою протестантів у подоланні родинних криз. Нині під опікою євангельських віруючих перебувають 20000 дітей-сиріт. 5000 знедолених дітей отримують матеріальну підтримку. Системно працюють 23 соціально-психологічні центри для дітей, для матері й дитини [4].

Особливо активно євангельські християни працюють із знедоленими дітьми. Так, 20 років тому Р. Корнієнко започат-

кував соціальне служіння таким дітям, створивши Об'єднання соціальних проєктів «Отчий дім». Щомісяця Об'єднання допомагає 5000 дітей. Реабілітаційний центр «Республіка Пілігрим» за 17 років функціонування допомогла більше 3000 безпритульним дітям. Понад 2000 безпритульним дітям була надана допомога за 18 років «Службою порятунку дітей». І колосальна, можливо, й визначальна заслуга в тому, що для нашої країни нині не властиве таке явище, як безпритульні діти, належить саме протестантам [11, с. 11].

Враховуючи те, що в Україні 106 000 дітей проживає в інтернатних закладах, після їх закінчення 50% скоюють злочини, 20% – стають беззахочками, 15% – здійснюють спробу самогубства і лише 1% отримує вищу освіту, то важливим служінням є допомогти таким дітям адаптуватися до соціального життя. «Одна надія» – проєкт, який був започаткований протестантами у 2009 р., збирає людей, метою яких є ефективна допомога дітям-сиротам і дітям з інтернатів у соціалізації та адаптації до соціального життя.

Тільки з 50 п'ятидесятницьких місій, що займаються мисерсидницько-добродійною діяльністю, 30 – опікується сиротами та безпритульними дітьми. 14 сиротинців перебувають на утриманні церков [8]. Проте точну цифру надати важко, оскільки майже кожна протестантська церква – баптистів, п'ятидесятників, адвентистів, харизматів – причетна до опіки над сиротинцями.

Проте найпотужнішою громадською організацією, яка працює над вирішенням проблеми подолання сирітства в Україні, є Альянс «Україна без сиріт». Всеукраїнська громадська організація об'єднує 100 християнських організацій. Засновниками Альянсу є протестанти. Так, наприклад, Стів Вебер, як очільник Асоціації «Емануїл», американець, який уже 27 років проживає в Україні, є одним з членів правління Альянсу (у нього самого шестеро дітей, троє з яких – прийомні). Альянс співпрацює з багатьма «міжнародними та національними неурядовими, благодійними та громадськими організаціями, з релігійними спільнотами та об'єднаннями, комерційними та бізнес-структурами, а також урядовими та державними установами різних рівнів» [1]. Наприклад, до Альянсу входить ціла низка установ, організацій Церкви адвентистів сьомого дня: Український гуманітарний інститут, медіа-група «Надія», Міжнародний благодійний фонд «Крок з надією», ВБФ «Краще Життя», ADRA Ukraine, Християнський адвентистський медичний центр – ANGELIA. З Альянсом співпрацюють й інші організації місцевого рівня, якщо вони формально до Альянсу і не належать.

Головна мета організації – охопити всіх дітей-сиріт справжньою турботою, дати можливість кожній дитині зростати в люблячій сім'ї та попередити сирітство в Україні. Методи реалізації такої мети Альянс вбачає у:

- формуванні суспільної думки щодо важливості допомоги дітям і сім'ям;
- розвитку співпраці з владою для формування ефективної державної політики у сфері захисту дітей і сімей;
- розвитку співпраці з церквами та релігійними спільнотами з метою надання допомоги дітям та сім'ям.

Протестанти були одними з перших ініціаторів реформування системи інтернатних закладів. Так, під час виступу у Верховній Раді (26 серпня 2015 рік) Голова ХВС України М. Паночко закликав державу «активно сприяти створенню будинків сімейного типу» [5].

Протестантськими церквами практикуються і такі форми роботи, як оздоровлення дітей-сиріт, дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей у літніх таборах. Табірні відділи функціонують практично в усіх церковних об'єднаннях, на всіх рівнях: всеукраїнському, обласних, районних, міських та сільських. Тож достеменно підрахувати кількість християнських таборів в Україні сьогодні практично неможливо. Тільки **Асоціація християнських таборів** починаючи з 1996 року сприяла понад 700 подібним заходам. Лише 2017 року в її навчальних заходах взяли участь 2243 працівники християнських таборів, які в своїх таборах мали вплив у середньому на 25000 підлітків та молоді. Плідна робота Асоціації привела до інтенсивного розвитку табірної руху серед християнських церков і організацій. Тож нині, крім неї, в Україні діє ще принаймні сім організацій, які об'єднують християнські табори.

Наприклад, тільки Черкаським обласним об'єднанням ЄХБ за останні два роки було оздоровлено понад 2000 дітей [1, с. 7].

Саме протестанти є засновниками масштабних громадських рухів, організацій, місій, які стали відомими в Україні як міжконфесійні платформи. Так, за ініціативою журналіста та громадського діяча протестанта Руслана Кухарчука влітку 2010 року був створений уже згаданий **громадський рух** під назвою «**Всі разом!**». Його головна мета – побудова на базі традиційних християнських сімейних цінностей здорового громадянського суспільства. Актуальне гасло руху «Міцна родина – міцна Україна» об'єднує просімейні організації та ініціативи. Саме цей рух поклав початок в організації соціальних фестивалів «Всі разом за сім'ю!». У 2017 році до національного марафону сімейних фестивалів долучилося по всій Україні вже понад 100 000 осіб, а вуличний сімейний рух охопив 33 районних та обласних центри. «Організація «Всі разом» чинить також активний опір намаганням змінити культурні підвалини суспільства, заснованого на християнських цінностях, докладаючи чимало зусиль до цього в юридичній площині. У тісній співпраці з усіма, хто поділяє християнський погляд на сім'ю, вона ефективно протидіє спробам вилучити з Конституції України визначення шлюбу як союзу чоловіка та жінки, а також впровадженню через українське законодавство легалізації одностатевих шлюбів» [1, с. 7].

Потужним Альянсом, ініційованим уже згадуваним Стівом Вебером, є «**Україна за сім'ю**» (2014 р.). До об'єднання входить 23 організації, 7 корпоративних партнерів, 5 проєктів, 2000 учасників.

Євангельські християни переймаються також і просвітництвом задля успішного подружнього життя та батьківства. Тож низка місій створена для будівництва щасливих міцних сімей. Одна із них – «**Молодь з Місією**». Це всесвітній рух християн із різних культур, вікових груп та християнських конфесій, посвячених служінню Ісусу Христу по всьому світі. Нині він працює у більш ніж 180 країнах, маючи 1100 осередків, що нараховують більше 18000 працівників. «МЗМ» – вільно структурована організація, що об'єднана лиш спільним баченням, цінностями й взаєминами. Вона прагне відображати Бога, Його природу й характер у кожному аспекті своїх служінь, серед яких особливу увагу привертають **Сімейні клуби**. Саме вони опікуються питанням сім'ї та сприяють поширенню сімейних цінностей і розвитку гармонійних стосунків в українських родинах. Напрямок сімейного служіння діє також при місії «**Україна для Христа**» (1991 р.).

Українські протестанти, незважаючи на свою конфесійну розгалуженість, досить цілісні в баченні та служіннях, що стосується подолання кризи батьківства в Україні. З метою поширення в суспільстві відповідального батьківства ініціативною групою у 2003 році був створений Міжнародний Центр Батьківства. Центр пропонує матеріали семінарів і тренінгів, що містять досвід батьків з інших країн, результати досліджень у сфері батьківства, корисні практичні поради та багато іншого.

У жовтні 2006 року Міжнародним Центром Батьківства розпочато проєкт **Громадська ініціатива «День батька»**. Метою ініціативи є сприяння формуванню в українському суспільстві світогляду щодо життєвої сутності чоловіка як батька і встановлення святкування Дня батька в Україні на державному рівні. Тобто «шлях до подолання кризи батьківства насамперед має полягати в наявності відповідного світогляду до того, хто є добрим батьком, у вигляді державної ідеології з цього питання», – зазначає В. Виноградов [4].

Ціла низка місій, клубів спрямована на служіння молоді: «Місія «Емануїл», «Молодь на роздоріжжі», «Молодь для Христа», «Україна для Христа», «Молодь з місією», Співдружність студентів-християн, Молодіжний дискусійний клуб «Тема», молодіжні зустрічі в наметі – клуб «Фіміам», клуб «Майбутнє», Християнські молодіжні табори, Християнська футбольна ліга, Спортивна коаліція.

Сімейне служіння в протестантизмі відоме завдяки функціонуванню Сімейних клубів, Сімейних таборів, проєктам – «Тиждень подружжя», «Нове життя», «Сімейне життя».

Серйозним чинником розлучень в українському суспільстві є алкоголізм та наркоманія. Протестанти є найактивнішими і найефективнішими в служінні реабілітації – допомогти алко- та наркозалежним отримати повне звільнення від негативних звичок та отримати духовне і фізичне відродження особистості. Реабілітаційне служіння є чи не найскладнішою формою, яка потребує великих духовних ресурсів та матеріальних витрат, здебільшого розвинуте у п'ятидесятницьких та харизматичних церквах. В українському протестантському середовищі особливо вагому роль відіграє **«Асоціація християнських центрів реабілітації»**, яка об'єднує 200 закладів різних конфесій. Ще приблизно 100 реабілітаційних центрів, які не входять в Асоціацію, наприклад: «Teen Challenge» – місія, яка мобілізує людей та ресурси для допомоги алко- і наркозалежним. Завдяки понад 300 протестантським центрам понад 50000 осіб є ресоціалізованими і мають високу вірогідність відновлення особистості [4].

Протестантські громади завжди відзначались тим, що миттєво реагували на всі труднощі в житті суспільства, бо у фокусі їхньої діяльності завжди були актуальні проблеми суспільного життя та духовні цінності людини. Внаслідок війни на Сході України служінням для біженців активно займається благодійний рух «Мені не байдуже», Асоціація «Духовне відродження», «Світло на Сході».

Протестанти все активніше демонструють і свою громадянську позицію. Вже згадуваний Всеукраїнський громадський рух «Всі разом» є неформальним об'єднанням громадських організацій та громадянських ініціатив. З кожним роком ця організація стає потужнішою, залучаючи еліту суспільства для вирішення важливих суспільних проблем через щорічні форуми. Парацерковні організації в XXI ст.

спрямовані на розповсюдження ідеї зміни суспільства, яка полягає в ініціюванні професійного вдосконалення, формування характеру та християнського світогляду. Цими завданнями займаються «Місія в професії», ціла низка християнських професійних спільнот – Альянс юристів-християн, медиків-християн, освітян, Співдружність студентів-християн, Молодіжний клуб «Тема».

Революція Гідності нашою церквою на активніший перегляд соціальної доктрини. Саме в цей період церкви стають активними в соціально-політичному житті, все глибше розуміючи свою місію в зміні суспільства і впливі на нього. На окрему увагу заслуговує 2-денний Глобальний лідерський саміт у супроводі спікерів світового визнання на тему лідерства, що можуть бути практичними у різних сферах життя (побут, сім'я, церква, бізнес) [6], та 4-денний Східноєвропейський лідерський форум, мета щорічних заходів якого – допомогти церкві підняти рівень своєї ефективності у суспільстві. «Наш фокус, – зазначається на головній сторінці сайту Форуму, – поширити розуміння Божої моделі політики, патріотизму, економіки, культури, медіа та інших сфер. Відкрити потенціал Церкви для суспільства» [13].

Висновки. Отже, загальний аналіз соціального служіння в XXI ст. ілюструє ще більшу потужність українських протестантів у різних напрямках, порівнюючи з початком етапу релігійної свободи в Україні. Протестантам це вдається завдяки створенню різноманітних парацерковних організацій – місій, рухів, альянсів, клубів, форумів. Вирішуючи проблему знедоленості багатьох верств населення в країні, протестанти дійшли висновку, що соціальну ситуацію в країні можна змінити тоді, коли зміниться світогляд українців. Це стало причиною перегляду соціального служіння, суть якого полягає у впливі Церкви на різні соціальні інститути – політику, мас-медіа, освіту, економіку, мистецтво.

Література:

1. Альянс «Україна без сиріт». URL: <https://ukrainabezsyrit.org/alyans>.
2. Баптисти України провели стратегічну конференцію «Служіння церкви в суспільстві». URL: https://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/27728-baptisti-ukrayini-proveli-strategichnu-konferenciyyu-sluzhinnya-cerkvi-v-suspilstvi.html.
3. В Україні побільшає відповідальних татців. URL: <https://www.dom-mira.org/cerkov-v-germanii-raznoobrazie-kul/>.
4. Виноградов В. Сім'я як духовна фортеця. URL: <https://poklik.org/simya-yak-duhovna-fortetsya/>.
5. Виступ М. Паночка у Верховній Раді. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=S0v0eMcF68w>.
6. Глобальний лідерський саміт. URL: ticketclub.com.ua/event/5419.
7. Експертне опитування до Дня подяки. 23 вересня 2018 року. URL: <https://tv.hope.ua/uk/news/poll2018>.
8. Лірник О.В. Аналіз та осмислення соціального служіння п'ятидесятників, баптистів та адвентистів у сучасній Україні. URL: <http://r500.ua/analiz-ta-osmislennya-sotsialnogo-sluzhinnya-pyatidesyatnikov-baptistiv-ta-adventistiv-u-suchasnij-ukrayini/>.
9. Любашенко В.І. Історія протестантизму в Україні: Курс лекцій. Львів: Просвіта, 1995. С. 318.
10. Настольна книга пресвітера. Вып. 2. Москва, 2007. С. 102.
11. Соціальне служіння євангельських християн. Протестанти. Надбання України. С. 10–12.
12. Про нас. URL: forumest.ua/pro-nas/.
13. Про форум. URL: <http://www.forumeast.eu/ua/o-forume>.

Spys O. Public service in modern Ukrainian Protestantism in XXI century

Summary. Different methods and forms of public service were analyzed in the article. It is proved that public service of Ukrainian Protestants after 30 years of functioning in religious freedom remains one of the priority activities. The social activity of the Ukrainian Protestant Church has become large and diverse thanks to the creation of paraclerical organizations – missions, movements, alliances, clubs, forums, which were founded in the late 90s of the last century. This has become a good basement for building communities of professionals in specific areas that one church would not be able to do. The dedication, loyalty of people that were gathered in specific missions, alliances or movements allowed them to gain experience over 10–20 years of functioning in religious freedom, which doubtless started to show certain results. It has been found that the most powerful movement in Protestant public service, compared to the Orthodox and Catholic Church, is the orphan ministry that is being fulfilled in two ways. The first one is overcoming child homelessness, which is to adopt children and create orphan asylums; the second one is an effort to prevent a crisis that a child may fall into.

Equally powerful is the rehabilitation ministry, which requires an extremely strong material and financial support, professional training and spiritual practice. It is the Protestants who actively influence the formation of the outlook on the vital nature of a man as a father and initiated the establishment of Father's Day celebrations in Ukraine at the state level.

Protestants while solving the problem of the disadvantage of many segments of the society, came to the conclusion that Christians should be not only sincere and diligent but also patriots of their country; that immediately determined the vector of further development, which is to build a healthy civil society on the basis of Christian family values – active change of every sphere of public life in the country and leading social institutions – politics, mass media, education, economy. The Revolution of Dignity motivated the church to revise the social doctrine more actively. During this period the churches began to realize their role in society, became active in socio-political life, while becoming more aware of their mission in changing of society and influencing it.

Key words: public service, Protestant movement in Ukraine, paraclerical organizations, conditions of religious freedom, social institutions.